

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din., za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Krvav obračun med makedonstvujušči

Sinoči je bil sredi Varne izvršen atentat na tri pristaše Protogerova — Dva sta v bolnici umrla, tretji pa se bori s smrtjo — Atentatorji so pobegnili

— Sofija, 20. septembra. Sinoči ob pol 9., ko je bila večerna promenada na glavni ulici Varne končana in ko se je prebivalstvo odpravljalo k počitku, je nakrat na glavnem trgu odjeknilo več strelcev. Trg je bil ob tem času malone prazen. Zadnje skupine ljudi so že bile zapustile trg in krenile v smeri proti domu. Sredi trga je ostala samo še skupina kakih 3 mož, ki so se med seboj živahno razgovarjali. Nenadoma sta skočila iz neke hiše dva neznanca in sta začela brez povoda in brez vsakršnega besednega uvoda streljati na trojico sredi trga. Oddala sta kakih 10 strelcev. Vsi trije napadeni so bili zadeti in so se zgrudili v mlaki krvi. Ko sta neznanca videla, da sta dosegla svoj cilj, sta urno pobegnili v smeri k pristanišču.

Strelj so alarmirali v bližini nahajajoče se stražnike, ki so takoj pridrveli na kraj atentata. Trg se je hipoma napolnil radovednega občinstva, ki je komentiralo dogodek in dajalo duška svojemu ogorčenju nad zavrznim atentatom.

Stražniki so pobrali v krvi ležeče žrtve in jih odnesli v bližnjo ambulanco. Med tem so se drugi stražniki podali na zasledovanje ter stekli za ubeglimi atentatorji. Zaradi temne no-

či je bilo zasledovanje skrajno oteženo. Za enkrat o atentatorjih še ni nobenega sledu.

V ambulanti so zdravniki nudili napadenim žrtvam prvo pomoč. Dva izmed ranjenih sta kmalu nato izdihnila, tretja žrtev pa se bori z življenjem.

Policija je preiskala objekte vseh treh napadenih in ugotovila, da se imenuje eden Grigor Barbarov, znan pristaš nedavno od Mihajlove skupine v makedonski revolucionarni organizaciji ubitega generala Protogerova. Identitete druge žrtve sinočnega atentata pa policija ni mogla ugotoviti kakor tudi ne more dognati, kdo je tretja, težko ranjena oseba.

Vest o atentatu je bila takoj sporočena vladi v Sofijo. Dogodek je napravil v bolgarski prestolnici zelo mučen vtis. Splošno sodijo, da gre za notranje obračune med frakcijami makedonske revolucionarne organizacije.

Likvidacija naših vojnih dolgov v Franciji

V zvezi s haasko konferenco je bil med našo državo in Francijo dosežen sporazum, da odplačamo vojne dolge v Franciji z nemškimi reparacijami

Beograd, 20. septembra. Kakor se doznavi iz poučenega vira, je v zvezi z ureditvijo nemških reparacij potom Youngovega načrta dosežen tudi sporazum glede likvidacije srbskih vojnih dolgov v Franciji. Kakor znano, je naša država prvotno zahtevala spremembo Youngovega načrta, ker je bila naša država pri novi razdelitvi nemških reparacij znatno prikrajšana. Tekom poznejših pogajanj in razgovorov povodom haaske konference pa je bil dosežen sporazum tako, da je naša država pristala na Youngov načrt pod pogojem, da se ji zato na drugi strani nudijo primerne koncesije. V izvajanju tega pristanka je prišlo sedaj med našo vlado in Francijo do sporazuma glede likvidacije naših vojnih dolgov v Franciji, ki v Youngovem načrtu niso bili vpošteevani. Naši skupni vojni dolgovi v Franciji so bili na podlagi doseženega sporazuma določeni na 55 milijonov zlatih mark. Odplačilo tega dolga se bo izvršilo potom nemških reparacij v dobi 37 let, tako da bo znašala povprečna letna anuiteta 3.5 milijonov zlatih mark. Pariški in londonski listi komentirajo vesti o tem sporazumu in naglašajo, da znači ta sporazum za Jugoslavijo morda še večji uspeh kakor pa, če bi bile vpoštevane njene zahteve v Youngovem načrtu. S tem je likvidirana terjatev, ki je predstavljala stalno obremenitev državnega proračuna. Z likvidacijo tega dolga v zvezi z likvidacijo srbskih predvojnih dolgov v Franciji bo Jugoslavija dosegla konsolidacijo svojih državnih financ in s tem zelo okrepila svoj kredit v inozemstvu.

Trgovinska pogodba s Španijo sklenjena

Sporazum glede uvoza španskih vin — Španska vlada je pogodbo že odobrila

Beograd, 20. septembra. AA. Pogajanja, ki so se vršila v Madridu med našo in špansko delegacijo v svrhu sklenitve trgovinske pogodbe, so bila uspešno zaključena. V vseh vprašanih je prišlo do sporazuma ter so za obe stranki povoljno rešena vsa sporna vprašanja. Posebne težkoče je tvorilo vprašanje uvoza odnosno izvoza vin.

Sporazum je bil dosežen v tem smislu, da uživajo pri medsebojnem uvozu ugodnosti le tina vina, slično, kakor je bilo dogovorjeno s svojčasno z Grčijo. Španska vlada je že odobrila načrt pogodbe. Dan podpisu še ni določen, vsekakor pa se bodo priprave pospešile tako, da bo pogodba ratificirana v najkrajšem času.

Začasno pomirjenje v Avstriji?

Vse stranke dajejo pomirljive izjave, ki dajejo nado, da ne bo prišlo do notranjih nemirov

— Dunaj, 20. septembra. Po zadnjih razburljivih in alarmantnih vesteh o nevarnosti državljanske vojne zaradi naraščajočih nasprotnosti med meščansko Heimwehr in socialističnim Schutzbundom, ki so jih še stopnjevale izjave voditeljev obeh taborov, je opažati sedaj na obeh straneh pomirjenje in umik. Tako s strani Heimwehra se sedaj izjavlja, da vseh groženj ni vzeti resno, a prav tako izjavljajo socialistični voditelji, da so še vedno pripravljeni, skleniti premirje, če pokaže na sprotna stran iskreno voljo. Na včerajšnjem zborovanju socialistov je govoril med drugimi tudi dunajski župan dr. Seitz, ki je v glavnem naglasil, da se ravna politika dunajske uprave po volji dveh tretjin prebivalstva. Če hoče prebivalstvo kake spremembe te politike, potem bi to nedvomno izrazilo na primeren način. Doslej pa prebivalstvo Dunaja tega ni storilo, kar je znak, da je zadovoljivo. Kar pa se tiče spremembe režima v splošnem, so socialni demokrati pristaši samoodločbe naroda. Če se bo narod v svobodnih volitvah izjavil za to, se bodo tej volji brez odpora uklonili. Nikakor pa ne morejo dopustiti, da bi kdorkoli nasilno spremenil ustavo in vzpostavil diktaturo. Sprememba je mogo-

ča le ustavnim putem. Govor župana dr. Seitz je napravil splošni utis, da tudi socialisti popuščajo, enako, kakor so heimwehrovski voditelji podali pomirjalne izjave. V narodnem svetu, kjer je interpretacija socialistov sprožila debato o grozeči meščanski vojni, je na drugi strani izjavil podkancelar Schaumy, da je državni aparat v popolnem redu in da odklanja vlada vsako nasilno spremembo ustave in režima. Vlada s svoje strani bi v primeru potrebe podvela vse potrebne mere in se poslužila vse svoje oborožene sile, da zaduši vsak izgrede in kaljenje javnega reda in miru. Po vsem tem se sodi, da bo nastopilo pomirjenje duhov in da je glavna nevarnost že minula.

Odmev v gospodarskih krogih

— Dunaj, 20. septembra. Trgovci zahtevajo od zavarovalnih družb, naj bi ponovno uvedle zavarovanje proti nemirnim in ropanju. Proti temu predlogu je vstala zveza bank, češ da bi moglo inozemstvo ta predlog napačno razumeti in umakniti svoje kapitale iz Avstrije. Zavarovalne družbe so ugodile protestu bank ter odklonile zahtevo dunajskih trgovcev.

Racionalizacija mesa in mleka v Rusiji

— Moskva, 20. septembra. Moskovski sovjet je sklenil, da bo s prihodnjim tednom uvedel racionalizirano prodajo mesa. Delavec bo prejel po 200 gramov mesa na dan, ostalo prebivalstvo pa po 110 gramov. Nadalje bodo mlekarne prodajale od 1. oktobra naprej mleko le proti nakaznicam. S tem bo mogoče od prihodnjega tedna naprej kupovati vsa najvažnejša živila samo v določenih količinah.

Mednarodni meteorološki urad

Kopenhagen, 20. septembra. Mednarodni meteorološki kongres je sklenil, da bo organiziral mednarodno proučevanje meteoroloških pojavov na severnem in južnem tečaju ter na ekvatorju. V to svrhu bo ustanovljen mednarodni meteorološki urad. Nova znanstvena institucija bo proučevala tudi zveze, ki obstojajo med meteorološkimi pojavi na južnem in severnem tečaju ter na ekvatorju in izpremembami solčnih peg in zemeljskega magnetizma.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.80, Berlin 13.54, Bruselj 7.9036, Budimpešta 9.9249, Curih 1094.4 —1097.4 (1095.9), Dunaj 7.9877—8.0177 (8.9927), London 275.67, Newyork 56.77, Pariz 222.53, Praga 167.87—168.67 (168.27), Trst 296.35—298.35 (297.35).

Efekt: Celjska 170 d, Ljubljanska kredita 123 d, Prastrediona 860 d, Strojne 170 d, Vevče 130 d, Ruše 250—260, Stavbna 50 d, Sešir 105 d, Kr. nd. dr. 280 d.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 275.27—276.08, Newyork 56.67—56.87, Pariz 221.53—223.53, Milan 296.432—298.432, Curih 1094.4—1097.4, Amsterdam 22.80 bl, Berlin 13.535—13.565, Dunaj 798.77—801.77, Praga 167.97—168.77, Praga 167.9—168.77, Budimpešta 990.99—993.99.

Elekti: Vojna škoda 404—406.5.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: London 25.15625, Newyork 519.10, Pariz 20.31, Milan 27.1475, Madrid 76.55, Berlin 123.68, Dunaj 73.05, Beograd 9.12875, Praga 15.3675, Bukarešta 3.08125, Budimpešta 90.525, Zofija 3.76.

Spremembe v vladi

Za namestnika obolelega ministra javnih del je imenovan minister brez portfelja Nikola Uzunović.

Beograd, 20. septembra. AA. Uradno se poroča: Nj. Vel. kralj je danes podpisal ukaz, s katerim se imenuje za namestnika ministrstva javnih del inž. Savkovića za časa njegove odsotnosti v inozemstvu minister brez portfelja Nikola Uzunović. Minister javnih del

inž. Savković je odpotoval v inozemstvo zaradi lečenja.

(Minister Savković že del časa boluje na sladkorni bolezn in išiasu in je odpotoval na Dunaj, kjer se bo zdravil v nekem tamošnjem sanatoriju.)

Bolgarske informacije o obnovi pirotskih pogajanj

Bolgarski list priznava, da se Bolgarija ni mogla izogniti stvarnim in miroljubnim predlogom Jugoslavije

Sofija, 20. sept. Današnje »Utro« poroča: Včeraj dopoldne, mnogo prej, kakor pa se je pričakovalo, je jugoslovski pooblaščen minister Lj. Nešić izročil predsedniku vlade Ljapčevu brzojavni pristanek jugoslovanske vlade, da se prične izmenjava pravilnikov, ki sta jih obe vladi izdelali v duhu priporočil pirotskih protokolov. Izmenjava je zahteval predsednik vlade Ljapčev na prvem sestanku s poslanikom Nešićem. Kakor znano, piše »Utro« dalje, je bilo bolgarski vladi v Pirotu stavljeno v dolžnost, da izdela načrt pravilnikov, vendar pa je Jugoslavija odklonila, da bi jih sprejela. V poslednji svoji noti je predložila jugoslovanska vlada protinačrt (Osnovanje obmejnega

pasu in likvidacijo obmejnih posestev. O. u.) Izmenjava ima namen, da se izdela nov splošen načrt pravilnikov. Ta načrt bo tvoril predmet novih pogajanj, ki se po prizadevanju Jugoslavije ne bodo vršila v Sofiji, temveč v Pirotu. Predlog v tem smislu je Ljapčev sprejel. Kot delegati pri novih pirotskih pogajanjih bodo brzkone nekateri naših prejšnjih delegatov. Novi splošni načrt ne bo imel za cilj likvidacije dvolastniških posestev niti osnovanje nevtralnega pasu, temveč začasno izvedbo ukrepov, ki so bili sprejeti na prvi pirotski konferenci. Kasneje po treh mesecih bi se imela pričeti stvarna pogajanja o dvolastniških posestvih in nevtralni coni.

Ruski zaklad v Beogradu

Ruski begunci so svoječasno skrili v Beogradu tresor petrograjske zalozne banke, v katerem je za pol milijarde dragocenosti

— Dunaj, 20. septembra. Današnja »Die Stunde« objavlja iz Beograda naslednjo senzacionalno vest: V kleti neke hiše v Beogradu so našli tresor bivše Zalozne banke v Petrogradu. Vrednost najdenih predmetov in dragocenosti presega pol milijarde dinarjev. Po izbruhu ruske revolucije je banka prepeljala svoj tresor na polotok Krim. Ko je Vranglova armada pretrpela poraz, pa so njegove čete prepeljale tresor v Kotor. General Vrangl je po prihodu v Jugoslavijo imenoval komisijo, da upravlja z zakladom. Komisija je izročila generalu Vranglu o prevzetem zakladu in dragocenostih potrdila. Kasneje je bil tresor prenešen v Beograd, kjer pa nobena banka ni hotela prevzeti tolike količine dragocenosti v svoje varstvo. Zato je morala komisija najeti klet in preurediti klet v tresorne svrhe. Komisija je seveda zamočala skrivališče tresora in bi zadeva še danes ne prišla na dan, da ni skupina ruskih emigrantov sedaj stavila predlog, naj se tresor likvidira in s kapitalom prodanih dragocenosti in draguljev ustanovi velika ruska banka. V ruski koloniji je izzval predlog o likvidaciji tega tresora velik odpor, ker so mnogi ruski emigranti posestniki vtresoru shranjenih dragocenosti, ki jih bodo sedaj zahtevali nazaj.

Obmejna pogajanja z Albanijo

Bitolj, 20. septembra. Danes je odpotovala v Podgrad naša delegacija, ki bo vodila pogajanja z albansko delegacijo glede ureditve obmejnega prometa med našo državo in Albanijo. Pogajanja se bodo vršila na licu mesta in bodo trajala delj časa. Naš delegaciji načeluje bitoljski veliki župan Dragoljub Todorović.

Znižanje mezd v angleški tekstilni industriji

— London, 20. septembra. Razne tekstilne tovarne so obvestile svoje delavce, da bodo morale njegove mezde počenši s 1. oktobrom znižati za 10%. Zdi se, da ta sklep teh tvrdk ni bil storjen v soglasju s federacijo tekstilne industrije, ker so izbruhnila notranja nesoglasja. Ni izključeno, da bodo ta notranja nesoglasja,

Ustanovitev

prve protituberkulozne lige

Ljubljana, 20. septembra.

Snoči se je vršil v dvorani Okrožnega urada sestanek zastopnikov zdravniških, socialno-zdravstvenih in stanovskih organizacij v svrhu ustanovitve protituberkulozne lige za vso Slovenijo. V pripravljalni odbor so bili izvoljeni kot predsednik ravnatelj Okrožnega urada dr. Bohinjec, kot odborniki pa zdravnik Okrožnega urada dr. Jamar, mestni fizik dr. Rus, zastopnik Higijenskega zavoda dr. Petrič, zastopnik Zbornice TOI dr. Pless in tajnik Delavske zbornice Uratnik. Pripravljalni odbor ima nalogo sestaviti pravila in skicati ustanovni občni zbor. Inicijativo za protituberkulozno ligo je prevzel Okrožni urad, ki je že začel z organizacijskim delom.

Protituberkulozna liga bo vodila točen seznam tuberkuloznih bolnikov, ki se nahajajo v domači oskrbi ali na ozemlju delokroga krajevne lige. Skrbela bo za seznam po jetiki okuženih hiš in stanovanj, ustanavljala in vzdrževala bo protituberkulozne dispanzerje, okrevališča, zdravstvene kolonije itd. Skrbela bo tudi zato, da bodo v vsakem kraju njenega delokroga delovali v protituberkuloznom boju posebni poverjeniki, v kolikor niso podani pogoji in potreba za ustanovitev samostojne krajevne lige.

Zopet odžagana glava

Moskva, 20. septembra. Namestnik finančnega komisarja sovjetske unije Frumkin je bil odstavljen, ker je obsodil oficijelno agrarno politiko in podvzgo izvajanje industrializacijskega načrta.

Kaj je v Italiji prepovedano

— Milan, 20. septembra. Policija je prepovedala izdajo Nobilove knjige »Italija na severnem tečaju«. Nobile opisuje v tej svoji knjigi, zakaj se je pripetila katastrofa, ki je uničila njegovo nesrečno ekspedicijo, kako je posadka živela na ledu, kako je bila rešena in zakaj je bil on sam odpuščen iz službe in zakaj je padel v nemilost pri fašističnih mogotcih.

— Milan, 20. septembra. Cenzura je prepovedala uvoz in razpečevanje italijanskega prevoda slovite knjige nemškega pisatelja Remarqu. »Na zapadu nič novega«.

Macdonald in Snowden londonska častna meščana

London, 20. septembra. Na sestanku meščanske korporacije v Londonu je bil soglasno sprejet predlog, naj bi se predlagalo častno meščanstvo londonskega mesta za predsednika vlade Macdonalda in ministra financ Snowdena. Londonsko meščanstvo smatra, da sta si oba delavska državnikta stekla v zadnjem času velike zasluge za Anglijo in njeno prihodnost. Mestni svet je temu predlogu ugodil in proglasil predsednika vlade Macdonalda in zakladnega kancelarja Snowdena v priznanje njunih velikih zaslug za angleški narod za častna meščana Londona.

Demisija litovske vlade

— Kovno, 20. septembra. Član Valdemarsovega kabineta so podali demisijo. Državni predsednik je sprejel demisijo. Novo vlado bo postavil po vsej priliki dosedanj minister financ Tabeša.

August Blanche:

Na valovih strasti

Roman

In republikanska vlada prihaja. Spredaj koraka skupina bluz, oborožena od pete do glave, pod vodstvom Armanda Cambona, ki nosi narodno trobojnico.

To je jedro bodoče mobilne garde. Za telesno stražo se prikaže stari Dupont d' l' Eure, katerega vodita za roke dva narodna gardista v uniformi. Po sruči in pogledu je mož še mlad, v resnici mu pa teži kolena visoka starost.

Za njim stopa Arago, plemeniti, veliki Arago, resen in slaven junak vede, ki čita v zvezdah samo zmago svetlobe nad tamo, ki se še ne pokloni nobenemu kralju, razen bogu, nobenim dvorjanom, razen veliki, duhovnosti in kremenitemu značaju.

Aragu sledi Lamartine, nesmrtni avtor »Girondistov« in priljubljeni pesnik »Jocelyna«.

Živel Dupont! Živel Arago! Živel Lamartine! Lamartine! Lamartine! Ljudstvo je najbolj navdušeno za Lamartina, kakor da že sluti v njem dušo celote.

Magistrat odpira svoja vrata in republikanska vlada izgine skozi nje, toda samo za trenutek.

Kmalu se prikaže znova, toda na balkonu, katerega so zgradili v ta namen nad vrati magistrata, visoko nad glavami valoveče množice.

Lamartine stopi k ograji balkona z zlato kupo v roki.

Izprazni kupo, dvigne jo visoko nad glavo in zakliče z mogočnim glasom:

— Prijatelji, ta banke smo namenili vam!

In ko se vihar navdušenja poleže, nadaljuje:

— Prijatelji! Zmaga! Zmaga! V pičlih treh urah ste si priborili vse pravice državljanov in svobodnih mož! In če bi hotela slepa, brezbožna moč izrabiti nočne sence, da vas oropa teh pravic, sem prepričan, da boste znali braniti dragocene sadove svoje zmage. Mučeniki in bojevnik današnjega velikega dne, sprejmite zahvalo, sprejmite zahvalo v imenu domovine, v imenu vsega sveta!

Med klice nešteti glasov se pomeša rožljanje prekrizanih bajonetov in sušice, ki so se vzpele kvišku in se leskečejo nad glavami ljudstva kakor morska trava in bičevje, kadar se majo v valovih in tone v žarkih zahajajočega solnca.

Toda iz nepregledne množice se začuje glas, ki govori za vse ljudstvo:

— No, kakšni so vaši načrti in kaj nameravate, kajti doslej ste govorili samo o nas? — vpraša glas iz ljudstva.

— Smo tisti, ki pripadajo z dušo in telesom vam, — odgovori Lamartine.

— Smo nerazdružno zvezani z zmago pravice in enakopravnosti. Sežgali smo svoje ladje in zdaj se razprostirata med nami in kraljestvom samo ocean.

— Ste republikanska vlada?

139

— Smo, toda samo začasna vlada.

Od Francije je odvisno, ali bo prižnana.

— Francija smo mi, — je nadaljeval glas iz občinstva. — V Parizu imamo poslance, ki zastopajo vso Francijo. Vse pokrajine so tu zastopane. Mi smo kri, srce in mozeg Francije.

— Torej se čutite dovolj močne, da uvedete sveti kolektor nove republike?

— Da, da, da! — so odgovorili vsi v en glas.

Ta »da« je odmeval na drugi strani Seine kakor gumenje v daljavi.

— Hvaljen bodi bog! — je vzdihnil Lamartine. — Hvaljen bog, ki mi je dovolil videti solnce tega velikega svetega dne! ... Vive la republique! — zadržan od vseh strani.

Ta čas, ko odmevali navdušeni klici od trga do trga, od ulice do ulice, se prvine divja postava ogromne rasti skozi gnečo, in ko se približa balkonu, dvigne proti Lamartinu rdečo zastavo.

Predno pa zastava doseže pesnika, jo zbijajo na tla druga roka, ki pomoli pesniku namesto nje francosko trobojnico.

Senca nezadovoljstva, ki je bila zastila Lamartino čelo, zopet izgine.

Bil je Armand Cambon, ki je že zopet zmešal svojemu bivšemu učitelju štrene.

Beli Medved tuli in nekateri revolucionarji tulijo z njim.

V Lamartina so uprti mnogi srditi pogledi in mnoga usta škripljejo z zobmi, kakor da hočejo požreti komaj posvečenega ljudskega malika.

Toda Lamartine pogradi za drog trobojnice in zastava ponosno zaplapolja nad njegovo glavo.

— Če mi vzamete tole trobojnico, mi vzamete obenem dobro polovico znanja moči Francije, kajti Evropa pozna francosko trobojnico iz naših zmag in iz svojih porazov. — zakliče na ves glas.

— To zastavo so branili naši junaki za republiko in za kraljestvo. V rdeči zastavi, ki mi je bila pravkar ponujena, bi pa videl zunanji svet samo zastavo ene stranke in potrebi bi bili novi poteki krvi, da bi ji priborili ime in spoštovanje. Toda Francija in njena trobojnica sta eno. To je ista misel, isto znanje zmage, ista groza za sovražnika.

Zato nikoli ne sprejemam rdeče zastave — in veste, zakaj ne? Samo trobojnica je že obhodila svet z republiko in s kraljestvom, s svobodo in z velikimi deli. Rdeča je pa obhodila samo Marsovo polje in je rdeča samo od krvi naših državljanov.

Klici splošnega odobravanja in navdušenja so prekinili govornika. Reke so se iztegnile proti njemu.

Tudi Beli Medved čuti, kako mu zapira sapo. Čudi se sam sebi, ogleduje svoje tovarše in vidi, kako prebledelajo celo njegovi najzvestejši in najkrvooločnejši borci in kako jim silijo solze v oči, ko se ozirajo na govornika. Beli Medved zaskripelje srdito z zobmi, strga rdečo zastavo z droga in skrje okrvavljeno platno za nedrja.

**Kupujte šolske knjige
v Tiskovni zadrugi!**

Ce je žena predebela in premočna

Zanimiva porotna obravnava v Pragi — Žene-porotnice prizanesle možu, ki je umoril svojo ženo

Pred praško poroto se je zagovarjal te dni 50letni čevljar Vaclav Hajek, ki je letos 17. aprila ustrelil svojo ženo. Porotna obravnava sama na sebi bi ne bila zanimiva, da ni bila epilog pretresljive rodbinske tragedije, ki jo je preživel Hajek v 26 letih zakonskega življenja. Njegova žena, hčerka mesarja iz iz praškega predmestja, je tehtala 90 kg, dočim je tehtal Hajek komaj polovico toliko. Že, ko sta se vzela, je imela nezakonskega otroka. To pa moža ni motilo in kljub temu jo je imel rad. Toda že čez dve leti, ko sta se preselila v Jesenico pri Pragi, se je spela s trgovcem Jerabkom. Mož dolgo ni vedel za njeno ljubavno razmerje. Porotna obravnava je pa pokazala, da so vedeli za materino razuzdanost prej otroci nego oče. Zakonca sta imela osem otrok, od katerih žive še štirje. Hajek sam je hotel že dvakrat izvršiti samomor. Enkrat je skočil poroči v bližnji ribnik, drugi se je pa obesil. Snaha je prežala vrv, ko je bil že onemogel. Žena je pa še pripomnila, naj bi ga bila pustila tam, da bi poginil.

Da ima žena ljubavno razmerje z Jerabkom, je zvedel mož šele med vojno. In ko ji je očitaj zakonolomstvo, ga je neusmiljeno pretepla. Ko se je vrnil pred prevarom z bojišča, je našel ženo v bolniški postelji. Zatrjevala je, da ima hriplo, toda mož je kmalu prišel na to, da je hodila k ženi babica. Šele pred dvema letoma mu je sama priznala, da je takrat abortirala in da je bila noseča z Jerabkom. Priznala je tudi drugi abort, za katerega ni vedel in povedala mu je celo, da štirje otroci niso bili njegovi. Mož ji je zaman prigovarjal, naj se spomenuje. Smejala se mu je v obraz, češ da ni tako razuzdana, kakor misli. Če se je pa razuzdela, ga je pretepla in pogosto so ji pomagali tudi otroci. Mučno je bilo poslušati izpoved sina, ki je odkrito priznal, da je večkrat pomagal materi pretepati očeta.

Taka je bila žalostna slika zakonskega življenja, v katerem je imela robustna žena 20 let drugega moža. Ko se je mož že vsemu privadil in ko tudi ženinih pesti ni več čutil, ker je bil že otopel, je hotel vsaj, naj bi ženin priležnik škrlbet za otroke. Hotel ga je tožiti in zahtevati, da prizna očetovstvo, toda žena je izjavila, da proti sebi ne bo pričala. In to je izšlo sodu dno. Domači prijatelj je nehal zahajati k Hajkovim, dočim je poprej neprestano tičal pri njih. Domači prepriji pa niso ponehali, marveč so se množili in končno je nastal usode 17. aprila, ko je Hajek na vrhu šestkrat ustrelil na ženo z revolverjem, ki si ga je bil kupil za samoubojstvo, ker se je vračal večkrat pozno ponoči domov. Po umoru je odšel na orožniško postajo in priznal zločin.

Ko ga je predsednik senata vprašal, zakaj je ženo umoril, je skomignil z rameni in odgovoril, da se ne spominja. Bal se je, da ga bo žena zopet pretepla. Ustreliti je ni hotel. Orožnikom je pa po umoru priznal, da se je že dve leti pripravljval nani. Pred poroto se je zjočkal in zatrjeval, da ne ve, kaj je govoril in kako je prišlo do umora. Z drhtečim glasom je izjavil, da se je samo enkrat v življenju razjezil in še to je imelo tako tragične posledice. Mož je namreč slabši in žena je počela z njim, kar je hotela.

Pričala je hčerka, pričali so sosedje. Hajkova je bila v splošnem poštena žena, toda ... In moža je pretepla. Čim je kaj zimi, ga je mamica takoj nabunkala, je pripovedovala hčerka. Papa je pa godrnjal, da mora skrbeti za tuje otroke in pošiljal jo je k Jerabku. Senat je stavil porotnikom glavno vprašanje glede umora in dodatno glede uboja. Porota, v kateri je bilo pet žensk, je glavno vprašanje soglasno zamikala, dodatno glede uboja pa potrdila z 9 glasovi. Hajek je bil obsojen na 4 leta težke ječe. Med čitanjem obsodbe so nekatere ženske plakale in ena je celo omedlela.

Miss Mehiko morilka

Poročali smo nedavno, da je mehiška lepota Maria Tereza de Landa, ki je na lepotni konkurenci v Galvestonu zastopala Mehiko, ustrelila svojega moža, generala Vidala, ki je igral v mehiškem življenju važno vlogo.

Maria Tereza de Landa se je po povratku iz Galvestona poročila z generalom Vidalom. Zakon je bil prav srečen, dokler ni mlada lepota zvedela, da je general že oženjen in da je ona njegova druga žena. Prva generalova žena, Maria Herrejon, je namreč moža tožila zaradi bigamije. To je Maria Tereza, kateri je general prikrival prvo razmerje, tako potrla, da je segla po samokresu in ga ustrelila.

Po atentatu je morala v zapor in te dni se prične v Belem razprava proti nji. Temperamentna lepota, ki bi prvi teden v zaporu kmalu zblaznela, se je že pomirila in spriznala s svojo usodo. Ženska nečimurnost je zmagala nad strahom pred razpravo in morilka je prepričan, da postane junakinja senzacionalnega procesa, o katerem bo govorila vsa Mehika. Zagovarjal jo bo najboljši mehiški zagovornik Joze Lozano.

V preiskovalnem zaporu je Miss Mehiko zatrjevala, da je samo časopisje

krivo, njenega nepremišljenega dejanja. Ko je prva generalova žena tožila generala zaradi bigamije, je časopisje z naslodo pograbilo afero in listi so prinašali dolge članke o družabnem skandalu. General je ženi novine skrivaj. Morda bi se mu posrečilo afero ženi prikriti, da niso listi cele tedne poročali o nji. Tako je nekega dne slučajno došla v roke list, ki je na dolgo in široko razpredel generalovo afero in iznesel vse podrobnosti. Pod vtisom tega članka je segla po samokresu in ustrelila moža.

Mehiško časopisje je galantno in skuša popraviti storjeno napako. Vsi mehiški listi zdaj zelo obzirno pišejo o letotici in delajo razpoloženje za njeno oprostitev.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

150 umorov ima na vesti

Madžarska javnost je še vedno pod vtisom afere v treh vaseh ob Tisi, kjer so kmetice zastupljale svoje može in otroke. Vse kaže, da je živela tradicija zastupljanja že cela desetletja. Babica Julija Fazekasova, ki je ušla zaslužen kazni s tem, da je izvršila samomor, ima na vesti 150 mož in otrok. Zadnja leta je bila umrljivost otrok v vaseh izredno velika in preiskava je dognala, da so bili mnogi dojenčki zastupljeni. Matere so zastupljale svoje otroččke z arzenom, če so jim bili v napotje. V preiskovalnem zaporu sedi že 40 kmetic in večina je zločince že priznala. Na predlog državnega pravdnika je bila uvedena disciplinarna preiskava proti okrajnemu zdravniku in ogledovalcu mrličev, češ da nista vestno izpolnjevala svojih dolžnosti, ker na mrtvaških listih nista zabeležila pravega vzroka smrti. Zdravnik se zagovarja, da ni videl trupel, ker ni imel časa voziti se v oddaljene vasi.

Spočetka so žene zastupljale samo svoje može, da bi se mogle drugič poročiti. Največ so jih zastupile takoj po vojni, ko se vračali domov in ko so se žene bale, da bi ne prišlo na dan njihovo zakonolomstvo. Največ žrtve ima na vesti, kot rečeno, babica Fazekasova, ki je dajala kmetičam strup. Za dozo močnega strupa je zahtevala 200 do 300 pengó, za strup, ki je deloval počasi, pa 4 do 5 mernikov pšenice.

Les

za nasipanje potov, zasipanje jam in podobno dostavlja najceneje špedicija TURK, Masarykova cesta št. 9.

Naznanilo otvoritve.

V hiši zobozdravnika gospoda dr. med. Hugo Baumgartena v Trbovljah otvorim 15. septembra 1929

trovino z ženskimi klobuki

Potrčila se bom svoje cenl. stranke najskrbnejše in solidno postrči. V zalogi bodo vedno najmojše damski, otroški in ženski klobuki. Prevzemam vse moderniziranje kakor tudi izgotovitev senčnikov za svetilke in blazine za divane po najnižji ceni.

Mary Smolnik.

Naznanilo!

Naznanjam, da sem

modni krojaški atelje Mihalček

preselila iz Lingarjeve ulice št. 2 v

Stritarjevo ulico 7/III

ter se cenjenim damam priporočam.

1863

M. Mihalček.

Gritzner, Adler in Kayser

šivalni stroji ter kolesa so najboljša v materialu. Lepe opreme, ugodni plačilni pogoji. - Istotam švicarski pletilni stroji „DUBIED“ edino pri trdki

JOSIP PETELINK * LJUBLJANA
OB VODI POLEG PREŠERNOVEGA SPOMENIKA TEL. 2913

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! - Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo - Najmanjši oglas Din 5

Mesečno sobo oddam. Strelška ulica 10, I. 1929

Kolarskega vajenca sprejem takoj. Naslov in upravi »Slov. Naroda«. 1980

Brinje zdravo, reševano, na prodaj. Vprašanja na Ehrenfreund, Sisak. 1977

Vešega žagarja ki zna delati na 2 lista, in zmožnega popravit, sprejem takoj proti plačilu od m², s prostim stanovanjem. Električna žaga, Račje pri Mariboru. 1983

Malinovec z najfinjšim sladkorjem vkuhan, brez vsake kemične primesi, garancirano naraven, se dobi v

lekarni Dr. G. Piccoli Ljubljana

1 kg 20 Din

Pri večjem odjemu ceneje. Razpošilja se po pošti in železnici.

2 slikarska in plesarska pomočnika sprejem takoj. Ljudevit Pain. Zagorje ob Savi 28. 1946

Starinsko stensko uro 1 mesec i dočo, prodam. Naslov in upravi »Slov. Naroda«. 1970

Jabolk približno 10.000 kg vseh zlatih vrst prodaja graščina. Boštanj pri Sevnici. Kupci naj se osebno zgledajo. 1981

Posojilo iščemo za izdelavo vsestranskega priznanega »Patenta« mehanične stroje v znesku 20.000 do 25.000 Din. Cenl. ponudbe z navedbo odstotne mere na upravo »Slov. Naroda« pod »Kapital 20.000 - 1978«.

Pozor, opekarnarji! Ustnik (Mundstück mit Vorsetzplatte) in mizo za odrezovanje (Abschneidetisch) obeje za zarezni strošek k stroju sistema Steinbrück, Graz. kupi opekarna Feliks Tavčar, Vodice nad Ljubljano. 1982

Prometni zavod za premog d.d. Ljubljana prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo:

Premog domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks livarniški, plavžarski in plinski

Brikete

Prometni zavod za premog d.d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15/I.

Underwood

pisalni stroj uživa svetovni sloves

Preko 2.000.000 strojev v rabi. Najbolj vpeljan v uradni Na zalogi pri Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburškova ulica št. 6. Telefon št. 2980

Makulturni papir

kg à Din 4' -

oročala uprava »Slov. Naroda«